

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 187/2018-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. marca 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Staroňom, Hlavná 89, Prešov, ktorou namieta porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Prešov sp. zn. 29 C 182/2012 z 3. augusta 2017, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť [REDACTED] p r i j í m a na ďalšie konanie.
2. O d k l a d á vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Prešov sp. zn. 29 C 182/2012 z 3. augusta 2017 do právoplatného rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. septembra 2017 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. Martinom Staroňom, Hlavná 89, Prešov, ktorou namieta porušenie svojho práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 29 C 182/2012 z 3. augusta 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti, z jej príloh a zo zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prerokovania sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalobkyne stranou konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 29 C 182/2012. Predmetom označeného konania bolo určenie, že v žalobe sťažovateľky konkretizované nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručníkovi [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ]. K meritórnemu rozhodnutiu vo veci došlo rozsudkom okresného súdu sp. zn. 29 C 182/2012 z 2. decembra 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 16 Co/24/2016 z 28. novembra 2016 (žalobe sťažovateľky bolo čiastočne vyhovené, pozn.).

Po právoplatnom skončení veci okresný súd uznesením č. k. 29 C 182/2012-289 z 20. februára 2017, právoplatným 29. marca 2017, rozhodol o nároku na náhradu trov označeného konania tak, že žalovaným v 1. a 2. rade priznal voči sťažovateľke ako žalobkyňi nárok na náhradu trov konania pred súdom prvej inštancie v rozsahu 68 %. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol krajský súd už označeným rozsudkom z 28. novembra 2016 tak, že žalovaní v 1. a 2. rade majú nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 48,4 %.

Okresný súd uznesením č. k. 29 C 182/2012-323 z 3. júla 2017, vydaným vyšším súdnym úradníkom, podľa § 262 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) rozhodol o výške náhrady trov konania a sťažovateľke uložil povinnosť nahradiť žalovaným trovy prvoinštančného konania a odvolacieho konania v celkovej sume 622 €. Na základe sťažnosti žalovaných okresný súd napadnutým uznesením z 3. augusta 2017, vydaným zákonnou sudkyňou, podľa § 250 ods. 2 CSP zmenil uznesenie o výške náhrady trov konania z 3. júla 2017 tak, že

sťažovateľke ako žalobkyni uložil povinnosť „zaplatiť žalovanému v 1. rade trovy konania vo výške 1.440,80 Eur a trovy odvolacieho konania vo výške 161,70 Eur a žalovanému v 2. rade trovy konania vo výške 1.380,66 Eur a trovy odvolacieho konania vo výške 105,24 Eur a to na účet právneho zástupcu žalovaných v lehote do 15 dní od doručenia tohto uznesenia“. Proti napadnutému uzneseniu okresného súdu (predmetom ktorého bolo rozhodnutie o výške náhrady trov konania, pozn.) podľa § 355 ods. 2 v spojení s § 357 CSP a *contrario* nebolo prípustné odvolanie.

Sťažovateľka v sťažnosti adresovanej ústavnému súdu namieta porušenie svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením okresného súdu. V úvodnej časti sťažnosti okrem iného uvádza:

„... Sťažovateľka podala proti rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 16 Co/23/2016-274 zo dňa 26. 12. 2015 (podľa zistení ústavného súdu pri príprave predbežného prerokovania sťažnosti z 28. novembra 2016, pozn.) v spojení s rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 29 C/182/2012-241 zo dňa 2. 12. 2015 dovolanie.

... Touto ústavnou sťažnosťou však Sťažovateľka napáda uznesenie Okresného súdu Prešov č. k. 29 C/182/2012 - 328 zo dňa 03. 08. 2017 o trovách konania.

Podľa novej právnej úpravy CSP totiž o trovách súdneho konania rozhoduje vyšší súdny úradník a následne na základe sťažnosti proti jeho rozhodnutiu sudca, ktorého rozhodnutie je konečné a nie je proti nemu prípustné odvolanie.“

Výhrady sťažovateľky voči napadnutému uzneseniu okresného súdu obsiahnuté v jej sťažnosti možno rozdeliť do dvoch okruhov. V prvom rade namieta, že okresný súd pri rozhodovaní o trovách konania (resp. o ich výške, pozn.) neaplikoval § 257 CSP, podľa ktorého výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa. Sťažovateľka v tejto časti odôvodňuje svoju sťažnosť najmä takto:

„Sťažovateľka poukazuje na to, že má 77 rokov, je poberateľom starobného dôchodku a má vážne zdravotné problémy a jej majetkové a finančné možnosti a schopnosti neumožňujú uhradiť sumu 3.088.40.- Eur právnemu zástupcovi žalovaných titulom náhrady trov právneho zastúpenia.

S poukazom na uvedené je zrejmé, že vek sťažovateľky a jej sociálne, majetkové a osobné pomery sú dôvodom hodným osobitného zreteľa na nepriznanie náhrady trov konania.

Napadnuté uznesenie Okresného súdu Prešov považuje sťažovateľka za nespravodlivé a majúce negatívny dopad na jej život. Vo vzťahu k tomu, že po rokoch sa domohla svojho vlastníckeho práva po jej otcovi a napravili sa krivdy minulosti, je nespravodlivé, aby bola zaviazaná hradiť trovy konania, a ešte v takej výške, ktorá má pre ňu existenčne fatálne následky. Výkon exekúcie by smeroval voči jej dôchodku, ktorý by bol pozastavený a sťažovateľka by vo svojom veku 77 rokov nemala z čoho žiť, keďže úspory nemá žiadne.

Sťažovateľka poukazuje predovšetkým na to, že Okresný súd Prešov mal rozhodnúť tak, že žiadnemu z účastníkov nemal priznať náhradu trov konania a to s poukazom na dôvody hodné osobitného zreteľa na strane sťažovateľky.

V ďalšej časti sťažnosti sťažovateľka namieta nesprávny postup okresného súdu pri určení základnej sadzby tarifnej odmeny právneho zástupcu žalovaných v rámci rozhodovania o výške im priznanej náhrady trov konania. V tejto súvislosti v sťažnosti najmä uvádza:

„Zároveň pochybil Okresný súd Prešov aj v tom, že pri určení výšky odmeny za jeden úkon právnej služby nesprávne aplikoval § 10 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z. z., a nie § 11 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 655/2004 Z. z. Sťažovateľka má za to, že v tomto spore o určenie vlastníckeho práva sa hodnota predmetu konania dala oceniť v peniazoch len s veľkými ťažkosťami a preto mal súd ako odmenu za jeden úkon právnej služby priznať 1/13 výpočtového základu.

Pokiaľ Okresný súd Prešov aplikoval § 10 ods. 2 vyhl. č. 655/2004 Z. z. nie je zrejmé, odkiaľ a ako prišiel Okresný súd Prešov na cenu pozemku v sume 13,-Eur/m² ako obvyklú cenu v danej lokalite. Nevyplýva to totiž z odôvodnenia napadnutého uznesenia ani žiadneho listinného dôkazu. Znalecký posudok nebol v súdnom konaní vyhotovený na ocenenie nehnuteľností, ale na určenie vlastníctva v zmysle geodézie a kartografie. Obvyklá cena nebola zdokladovaná ani potvrdením realitnej kancelárie. Ak by aj Okresný súd Prešov vychádzal z úradnej ceny podľa vyhlášky, tak orná pôda v danej lokalite má hodnotu

0,20 - 0,30,- Eur/m². Obec [REDACTED] je koncovou obcou pod lesom s počtom obyvateľov cca 150, kde obvyklá cena pozemku nie je 13,- Eur/m². Takýto pozemok v celkovej hodnote 21.723,-Eur by za takúto cenu nikto ani nekúpil.

Po doručení napadnutého uznesenia si sťažovateľka podala žiadosť o stanovenie ceny Realitnej kancelárii FOK ku dňu rozhodovania Okresného súdu Prešov o trovách. RK FOK urobila aj ohliadku na mieste, ktorú Okresný súd Prešov v konaní sp. zn. 29C/182/2012 nevykonal. Podľa potvrdenia RK FOK je reálna trhová cena nehnuteľností, ktoré boli predmetom súdneho konania, cca 3,- Eur/m² Pri výmere 1.671 m² je teda trhová cena celej výmery 5.013,- Eur. Keďže sťažovateľka bola úspešná vo veľkosti 8/50, t. j. 802,08,-Eur, tak výpočtovým základom mala byť, pri akceptácii úvahy súdu, suma 4.210,20,-Eur, z čoho následne odmena za jeden úkon právnej služby predstavuje podľa § 10 ods. 2 vyhl. sumu 151,05,-Eur zníženú o 50 % = 75,52,- Eur.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezhom takto rozhodol:

„1. Právo [REDACTED]... na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Okresným súdom Prešov uznesením č. k. 29 C/182/2012-328 zo dňa 03. 08. 2017 porušené bolo.

2. Zrušuje uznesenie Okresného súdu Prešov č. k. 29 C/182/2012-328 zo dňa 03. 08. 2017 a vracia vec Okresnému súdu Prešov ohľadne trov konania na ďalšie konanie a rozhodnutie.

3. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia JUDr. Martinovi Staroňovi, advokátovi, Hlavná 89, 08001 Prešov, vo výške 374,80,- EUR...“

Sťažovateľka tiež navrhuje, aby ústavný súd podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) „rozhodol o dočasnom opatrení a odložil vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Prešov č. k. 29 C/182/2012-328 zo dňa 03. 08. 2017“.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

II.1 K prijatiu sťažnosti na ďalšie konanie

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov konania.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa návrh neodložil alebo neodmietol, prijme sa na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní zistil, že sťažnosť sťažovateľky spĺňa ústavou a zákonom o ústavnom súde ustanovené predpoklady na jej prijatie na ďalšie

konanie, a preto podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, že sťažnosť prijal na ďalšie konanie (bod 1 výroku tohto uznesenia).

II.2 K návrhu na vydanie dočasného opatrenia

Sťažovateľka sa tiež domáha, aby ústavný súd dočasným opatrením odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu, pričom svoj návrh odôvodňuje najmä tým, že *„výkon exekúcie by smeroval voči jej dôchodku, ktorý by bol pozastavený a sťažovateľka by vo svojom veku 77 rokov nemala z čoho žiť, keďže úspory nemá žiadne. Spoukazom na uvedené a na sťažovateľke hrozí exekúcia na jej majetok (rodinný dom) a dôchodok, čo je pri jej výške dôchodku a jej veku takmer fatálny následok.“*

Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

Podľa § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení.

Podľa § 52 ods. 4 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie možno zrušiť aj bez návrhu, ak pominú dôvody, pre ktoré sa nariadilo.

Ústavný súd preskúmal návrh sťažovateľky na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu, ktorým jej bola uložená povinnosť zaplatiť

protistrane trovy konania v celkovej sume 3 088,40 €, a dospel k záveru, že okolnosti uvádzané sťažovateľkou sú spôsobilé privodiť jej väčšiu ujmu na označenom práve, ktorého porušenie namieta, než aká môže vzniknúť iným osobám, čo zakladá opodstatnenosť jej návrhu na odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia, a keďže návrh nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a spĺňa aj ďalšie podmienky ustanovené v § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde, rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 2 výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. marca 2018